

” Dr. Ernő Pongrácz chirurg a obvodný lekár v Diószegu

Medzi významné osobnosti nášho mesta môžeme s hrdosťou zaradiť Dr. Ernő Pongrácza, ktorý v Diószegu žil a ordinoval 37 rokov. Bol to nielen vynikajúci lekár, ale aj muž mimoriadnych morálnych kvalít.

Ernő Pongrácz sa narodil 4. septembra 1882 v Ostraticiach. Navštevoval Piaristické gymnázium v Nitre a v štúdiu pokračoval v meste Eger (Jáger). Lekársky diplom získal na univerzite v Budapešti v roku 1908. Po ukončení štúdií dva roky pracoval v bratislavskej štátnej nemocnici.

Od roku 1910 bol zmluvným lekárom zdravotnej poisťovne v Diószegu, v rokoch 1914–1921 bol praktickým lekárom, od roku 1921 praktizoval ako súkromný lekár a po roku 1938 bol znovu praktickým lekárom obce. Po smrti prvej manželky Idy Novákovej, ktorá zomrela v roku 1924 si v našom meste našiel životnú družku, manželku Ilonu Karsayov-

vú a narodili sa mu tu jeho štyria synovia, z ktorých každý dosiahol vo svojom odbore veľké úspechy.

V rokoch 1910–1936 bol v úzkom kontakte s rodinou baróna Kuffnera a ako dobrý sused pravidelne navštevoval starého pána baróna a jeho rodinu.

Vždy stál za pravdou, svojich pacientov ošetril v súlade so svojou lekárskou prísahou. Zohral dôležitú úlohu pri činnosti Maďarskej strany na Slovensku.

V roku 1933 po streľbe žandárov na štrajku-
júcich robotníkov v Košútoch, kde bolo mno-

ho mŕtvych a zranených, ošetril zranených podľa svojho najlepšieho vedomia a pomáhal im aj v tú noc, keď sa žandári vypytovali na miesto úkrytu zranených. V jedných československých novinách pri správe o tomto incidente bolo spomenuté i jeho meno.

Po zmene hraníc v roku 1938 po príchode maďarských vojsk, žandári od neho pýtali lekársky nález jedného zbitého muža, ktorý sa volal Babacs. Po prečítaní zápisnice, ktorú žandári napísali, ju odmietol doktor Pongrácz podpísať, pretože neodrzakľovalaskutočnosť. Po tomto incidente odišiel do Nových Zámkov, aby podal sťažnosť na žandárov a na základe toho celú záležitosť prešetrili. Bol ochotný podpísať len takú zápisnicu, ktorá obsahovala pravdu (inzultujúceho žandára potom odvolali).

Snažil sa pomôcť všetkým tým, ktorí sa dostali do nebezpečenstva. Počas obdobia deportácie pomohol Židom, Maďarom i Slovákom, ktorým vydal potvrdenia, vďaka ktorým neboli deportovaní (ďakovné listy, ktoré dostal po vojne, napísané po slovensky sú dodnes zachované).

Po príchode ruských vojsk v roku 1945 bol nútený opustiť svoj dom, pretože sa tam usídlilo ruské GPU a domov sa mohol vrátiť až koncom septembra 1945, keď Rusi opustili Československo. Dovtedy rodinu prichýlil k sebe brat jeho manželky József Karsay.

Ernő Pongrácz bol aj milovníkom umenia a veľmi aktívne sa zapájal do kultúrneho života obce. Bol predsedom miestneho osvetového spolku a v dvadsiatych a tridsiatych rokoch režíroval viacero divadelných predstavení.

V rokoch 1940–1942 založil pôrodnicu s 25 lôžkami. Pozemok na túto stavbu žiadal a dostal od generálneho riaditeľa cukrovaru Dr. Józsefa Paksiho, ktorý ho vyčlenil z cukro-

varských pozemkov a tak sa pôrodnica mohla postaviť. K jej výstavbe v značnej miere prispelo i vedenie obce Diószeg (jedná sa o budovu bývalého zdravotného strediska).

Po výmene obyvateľstva v roku 1947 sa Dr. Pongrácz dostal do Maďarska, do obce Vaskút, kde pracoval ako praktický lekár až do roku 1960. Neskôr sa presťahoval k synovi Györgyovi do Budapešti, kde žil až do svojej smrti v roku 1972.

Dr. Ernő Pongrácz mal štyroch synov–Zoltán bol významným hudobným skladateľom (1912–2007), druhý syn Endre bol chirurgom v Debrecine (1919–1997), tretí Ernő grafikom v Budapešti (1921–2002) a syn György, ktorý má dnes osemdesiatštyri rokov a žije v Budapešti, je strojným inžinierom. Je už jediným žijúcim členom rodiny, ktorej domov bol po dlhé roky v našom meste.

Z dokumentov, listov a zo spomienok napísal György Pongrácz

